

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2004-2-53 (Devralma)
Karar Sayısı : **04-49/669-169**
Karar Tarihi : 29.7.2004

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Murat GENCER,
Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rifki ÜNAL,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN

B- RAPORTÖRLER : Ali ARIÖZ, Fatma GÖZLÜKAYA

**C- BİLDİRİMDE
BULUNAN** : - Re'sen

D- TARAFLAR : - Schneider Electric SA
43-45 Boulevard Franklin Roosevelt 92500
Rueil-Malmaison Fransa
Temsilcisi: Nilüfer Çakmaklı
Eski Büyükdere Cad. No: 22 Park Plaza
Kat:11 Maslak/İstanbul
- NKT Holding A/S
NKT Alle 1 DK-2605 Brøndby
- A. Ahlstrom Corporation
PO Box 329 Etelaesplanadi 14
FIN 00101 Helsinki

E- DOSYA KONUSU : **Schneider Electric SA'nın Lexel A/S'yi devralması işleminin re'sen incelenmesi.**

F- DOSYA EVRELERİ: Rekabet Kurulu 25.12.2003 tarih, 03-83/1002-404 sayılı kararı ile Schneider Electric S.A.'nın (Fransa) Lexel A/S'yi (Danimarka) devralmasına ilişkin işlemin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ve 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" hükümleri uyarınca bildirim tabii ve izin verilebilir bir işlem olup olmadığının re'sen incelenmesine karar vermiştir. Bunun üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 23.7.2004 tarih, 2004-2-53/Ö.İ.-04-A.A. sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu 26.7.2004 tarih, REK.0.06.00.00/100 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-49 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, bildirim konu devralma işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir devralma işlemi olduğu, ancak, devralma işlemi sonucunda Kanun'un 7. maddesine aykırı bir durum oluşmadığı gerekçeleri ile söz konusu işleme izin verilmesi gerektiği, bununla birlikte inceleme konusu işlemin 1999 yılında gerçekleştiği ancak 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca izne tabi bir işlem olmasına karşın Rekabet Kurumu'na süresi içinde bildirilmediği, dolayısıyla ilk bakışta taraflar hakkında süresi içinde bildirilmeme eylemi sebebiyle aynı Kanun'un 16. maddesinin (c) bendi uyarınca idari para cezası uygulanabileceği izlemine doğurduğu, bununla beraber, işlemin 1999 yılında gerçekleştiği, buna bağlı olarak bildirim yükümlülüğünün bu tarih itibarıyla ortaya çıktığı göz önüne alındığında bildirmeme eyleminin 4054 sayılı Kanun'un 19. maddesinin (a) maddesinde düzenlenen 3 yıllık zamanaşımına uğradığı, dolayısıyla taraflar hakkında aynı Kanun'un 16. maddesinin (c) bendi uyarınca idari para cezası verilemeyeceği ifade edilmiştir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Schneider Electric SA (Schneider)

Fransa yasaları uyarınca kurulmuş, elektrik dağıtımı, endüstriyel kontrol ve otomasyon alanlarında ürün ve sistem imalatı ve pazarlamasında faaliyet göstermekte olan bir şirkettir. Dönem itibarıyla Schneider Türkiye'de sadece Schneider Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Schneider Elektrik) aracılığı ile faaliyet göstermektedir.

Şirketin 1998 yılında elektrik dağıtımı, endüstriyel kontrol ve otomasyon alanlarında ürün ve sistem imalatı ve pazarlamasından elde ettiği Türkiye cirosu 3 TL'dir (3 Euro).

H.1.2. NKT Holding A/S

Danimarka yasaları uyarınca kurulmuş olan NKT Holding A/S, sanayi sektöründe faaliyet gösteren ve enerji satış şirketlerine ürün ve hizmet tedarikinde bulunan bir dizi şirketin dahil olduğu NKT grubunun lideridir.

H.1.3. A. Ahlstrom Corporation

Finlandiya yasaları uyarınca kurulmuş olan A. Ahlstrom Corporation, global ölçekte faaliyet gösteren, özel sektöre ait bir kağıt ve mühendislik grubudur. A. Ahlstrom Corporation'ın şirketleri, kağıt hamırı ve kağıt sektörüne sistem ve teçhizat satışı yapmakta ve özel kağıtlar ile dönüştürülmüş ürünler üretmektedir.

Lexel ise 1995 yılında NKT Holding A/S ile A. Ahlstrom Corporation arasındaki bir ortak girişim olarak kurulmuştur. Elektrik tesisatı malzemeleri, tesisat sistemleri ve güvenlik ve akıllı sistemler üretip pazarlamaktadır.

Dönem itibarıyla, Lexel'in Türkiye'deki iştirakleri Metesan-Lixel Elektrik Malzeme Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Metsan-Lixel) ile kauçuk ürünleri üretimi ve satımı alanında faaliyet gösteren Metelastik Kauçuk ve Makine Sanayi ve Ticaret A.Ş.'dir. Lexel'in 1998 yılında elektrik tesisatı malzemeleri, tesisat sistemleri ve

güvenlik ve akıllı sistemler üretimi ve satışından elde ettiği Türkiye cirosu 8 TL'dir.

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

Taraflar AB Komisyonu'na yapmış oldukları bildirimde, ilgili ürün pazarını genel olarak, binalara ait elektrik dağıtım teçhizatları, haberleşme ile kontrol parçaları ve sistemleri olarak belirleyerek, bu pazarın beş alt segmente ayrılabilceğini ifade etmişlerdir. Buna göre, taraf teşebbüslerin tüm dünyada çapında faaliyet gösterdikleri alanlar aşağıda yer verilen alt segmentlerden oluşmaktadır:

Ana tevzi tabloları (orta ve düşük gerilimli elektrik): Kabinler, orta gerilimli devre anahtarları, düşük gerilimli devre kesiciler, transformatörler ve sigortalar.

Dağıtım paneli tabloları (düşük gerilim): Kabinler, düşük gerilim devre kesiciler, kontrol/kumanda cihazları (enerji kontrolü ve ölçümü), sigortalar ve minyatür devre kesiciler.

Kablo merdivenleri ve tabloları: Madeni, alüminyum ve plastik kablo taşıyıcılar.

Nihai düşük gerilimli panel-tablolar: Küçük plastik veya metal kabinler ile devre kesiciler, toprak kaçağa karşı koruma üniteleri, yıldırıma karşı korunma (paratoner), ölçüm ve regülasyon (ayar) cihazları ile haberleşmede kullanılan BUS cihazları gibi din raylı parçalar.

Tel bağlantı cihazları ve sistemleri (ambiyans segmenti):

Akıllı sistemler de dahil olmak üzere anahtarlar ve prizler:

Parçaları: Anahtarlar, soketler, aydınlatma armatürleri rabitaları, ortak (tasarım) aksesuarları, endüstriyel kullanım ürünleri, elektronik tesisat parçaları.

Kontrol sistemleri: Sensörler ve kumanda servisleri de dahil olmak üzere kablo bağlantı cihazları.

Güvenlik ve emniyet sistemleri: Yangın alarmı, hırsız alarmı, giriş kontrolü, video gözetimi, acil durum aydınlatması, sosyal yaşam tesisleri vb.

Haberleşme şebekesi sistemleri: Konnektörler, kumanda şalterleri (kumanda panosu) ve ilgili parçalar.

Elektrikli aksesuarlar: Kutular, sabitleme materyalleri ve kablay malzemeleri.

Şebeke sistemleri: Zemin kutuları, duvar şebekesi sistemleri, direkler vb. yatay ve dikey servis taşıyıcıları.

Lexel'in ilgili dönem itibarıyla Türkiye'de Metesan-Lexel aracılığıyla faaliyet gösterdiği alanlar aşağıdaki gibidir:

Sıvaaltı elektrik ve elektronik tesisat malzemeleri: Anahtar prizler, grup prizler, fiş prizler, beton duvar anahtar kasaları, tuğla/ince duvar anahtar kasaları, sıvaaltı kare buatlar, otomat kutuları, termoplastik dağıtıcılar, döşeme altı priz setleri, elektronik balastlar.

Endüstriyel tip fiş prizler: Kauçuk fiş prizler, CEE 17 fiş prizler, kombinasyon kutuları, dikdörtgen çok kontaklı fiş prizler, yuvarlak çok kontaklı fiş prizler, alüminyum dağıtıcılar, rakorlar.

Aydınlatma armatürleri, altyapı malzemeleri, ticari malzemeler: Gökkuşuğu, yıldız seri armatür, tulga armatürleri, standart bant armatürleri, nemliyer armatürleri, duy, el lambası.

Schneider'in ise, ilgili dönem itibarıyla Türkiye'de Schneider Elektrik aracılığıyla faaliyet gösterdiği alanlar ise aşağıdaki gibidir:

Minyatür devre kesiciler

Alçak gerilim kompakt devre kesiciler

Alçak gerilim panoları ve sistemleri

Orta gerilim panoları ve sistemleri

Endüstriyel kontrol ürünleri: Sinyal lambaları ve bulorlar, hız kontrol cihazları

Otomasyon ürünleri: Programlanabilir lojik kontrolörler, network, insan makina diyalog ürünleri

Yukarıda yer verilen bilgiler işaret etmektedir ki, Schneider ve Lexel'in faaliyet alanları tüm dünyada olduğu gibi Türkiye pazarında da birbirinden farklılaşmaktadır. Taraf teşebbüslerin üretimi ve satışı faaliyeti ile iştigal ettikleri ürünler bina içi elektrik dağıtımını ile haberleşme kontrol ürün ve sistemleri genel pazarını oluşturmakla birlikte, bu ürün ve sistemler esasen birbirini ikame etmeyen ve ancak birbirini tamamlayan ürün ve sistemleri oluşturmaktadır.

Diğer taraftan birbirini fonksiyonel olarak tamamlayan bu ürünler arasında birlikte kullanımlarını zorunlu kılacak nitelikte fiziksel bir bağ bulunmamaktadır. Diğer bir ifade ile, örneğin bir bina için farklı teşebbüslerin üretimi olan alçak gerilim pano, kutu, alçak gerilim devre kesici gibi bina içi ana elektrik dağıtım üniteleri ile anahtar prizler, çok kontaklı fiş prizler ile aydınlatma armatürleri gibi dış yüzey ya da sıvaaltı elektrik dağıtım ürünlerinin birlikte kullanılmasında teknik açıdan herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Sektörde, talep açısından entegre sistemlere olan talebin artan bir eğilim gösteriyor olmasına karşın, dönem itibarıyla bu eğilimin yeni yeni gelişiyor olması sebebiyle, "tek noktadan temin" yönlü bir talebin bina içi elektrik dağıtım ve haberleşme sistemleri için yoğun biçimde henüz ortaya çıkmadığını söylemek mümkündür.

Bahsi geçen ürünlerin tek bir teşebbüs tarafından üretildiği örnekler mevcutsa da, inşaat sektöründe bina içi elektrik dağıtım ve haberleşme sistemleri alanında geleneksel üretim yönteminin oldukça yoğun olduğu da açıkça görülmektedir. Bu sebeple taraf teşebbüslerin Türkiye'de faaliyet gösterdiği alanların iki farklı ürün pazarı oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Esasen, her iki teşebbüsün de Türkiye'de faaliyet gösterdiği alt pazarları birbirinden kesin çizgilerle ayırmak mümkün olmamakla birlikte, döneme ait ciro ve pazar payı bilgilerine ulaşmadaki güçlük ve ana pazar ya da alt pazar ayırımına gitmenin, işlemin her halükarda yoğunlaşma doğurucu nitelik taşımadığı kabul edilerek, yapılacak değerlendirme açısından belirgin bir farklılık yaratacak olmaması gibi hususlar

gözönüne alındığında eldeki bilgiler çerçevesinde tarafların Türkiye'deki faaliyetlerinin her birinin ayrı ilgili ürün pazarı olarak kabul edilmesinde sakınca bulunmamaktadır.

Buna göre ilgili ürün pazarları, "sıvaaltı elektrik ve elektronik tesisat malzemeleri", "endüstriyel tip fiş prizler", "aydınlatma armatürleri, altyapı malzemeleri, ticari malzemeler", "minyatür devre kesiciler", "alçak gerilim kompakt devre kesiciler", "alçak gerilim panoları ve sistemleri", "orta gerilim panoları ve sistemleri", "endüstriyel kontrol ürünleri", "otomasyon ürünleri" pazarları olarak tespit edilmiştir.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden hareketle devralma işleminin etkili olduğu ilgili coğrafi pazar, "Türkiye Cumhuriyeti sınırları" olarak kabul edilmiştir.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

İnceleme konusu işlem, NKT Holding A/S ile A. Ahlstrom Corporation arasındaki bir ortak girişim olan Lexel'in tüm hisselerinin Schneider tarafından devralınması hakkındadır. Devralma işlemi sonucunda Lexel, Schneider'in tek başına kontrolü altına girmiştir. Bu nedenle, işlem 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi (b) bendi anlamında kontrol değişikliğine yol açan bir devralma işlemidir.

1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesi "Bu Tebliğ'in 2 inci maddesinde belirtilen bir birleşme veya devralma sonucunda birleşmeyi veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin, ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın % 25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmibeş trilyon Türk Lirasını aşması halinde Rekabet Kurulu'ndan izin almaları zorunludur" demek suretiyle hangi tür birleşme ya da devir işlemlerinin Rekabet Kurulu'nun iznine tabi olduğunu belirlemektedir.

Schneider'in 1998 yılında, Schneider Elektrik vasıtasıyla elde ettiği ciro her bir ürün grubu için sırasıyla;

- minyatür devre kesiciler için \times TL (\times Euro, 31.12.1998 tarihli T.C. Merkez Bankası Euro satış kuru 1 Euro = 367.956 TL),
- alçak gerilim kompakt devre kesiciler için \times TL (\times Euro)
- alçak gerilim panoları için \times TL (\times Euro),
- endüstriyel kontrol ürünleri için \times TL (\times Euro),
- otomasyon ürünleri için \times TL (\times Euro)'dir.

Böylece Schneider'in 1998 yılı Türkiye toplam cirosu \times TL (\times Euro) olarak gerçekleşmiştir.

Lexel'in 1998 yılında Metesan-Lixel vasıtasıyla elde ettiği ciro her bir ürün grubu için sırasıyla;

- sıvaaltı elektrik tesisat malzemeleri için \times TL,
- sanayi tipi fiş ve prizler için \times TL,
- diğer malzemeler için \times TL'dir.

Böylece Lexel'in 1998 yılı Türkiye toplam cirosu \times TL olarak gerçekleşmiştir.

1998 yılı itibarıyla, "minyatür devre kesiciler", "alçak gerilim kompakt devre kesiciler", "alçak gerilim panoları ve sistemleri", "orta gerilim panoları ve sistemleri", "endüstriyel

04-49/669-169

kontrol ürünleri” ve “otomasyon ürünleri” ilgili ürün pazarlarında faaliyet gösteren ve Schneider’in en büyük rakiplerini oluşturan şirketler ile tahmini pazar payları aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 1: Schneider’in Rakipleri İle Tahmini Pazar Payları

İlgili ürün pazarı (%) /Şirket	Minyatür Devre kesiciler	Alçak gerilim <i>compact</i> devre kesiciler	Alçak gerilim panoları ve sistemleri	Orta Gerilim panoları ve sistemleri	Endüstriyel Kontrol ürünleri	Otomasyon ürünleri
Schneider	✂	✂	✂	✂	✂	✂
Siemens	✂	✂	✂	✂	✂	✂
Legrand	✂	✂	✂	✂	✂	✂
Moeller	✂	✂	✂	✂	✂	✂
ABB	✂	✂	✂	✂	✂	✂
Alstom	✂	✂	✂	✂	✂	✂
Emas	✂	✂	✂	✂	✂	✂
Omron	✂	✂	✂	✂	✂	✂
Tetsan	✂	✂	✂	✂	✂	✂
Ekosan	✂	✂	✂	✂	✂	✂
Federal Elek.	✂	✂	✂	✂	✂	✂
Diğer	15	18	81	0	40	51
Toplam	100	100	100	100	100	100

1998 yılı itibarıyla, “sıvaaltı elektrik ve elektronik tesisat malzemeleri”, “endüstriyel tip fiş prizler”, “aydınlatma armatürleri, altyapı malzemeleri, ticari malzemeler”, ilgili ürün pazarlarında faaliyet gösteren ve Lexel’in en büyük rakiplerini oluşturan şirketler ile tahmini pazar payları aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 2: Lexel’in Rakipleri İle Tahmini Pazar Payları

İlgili ürün pazarı (%) /Şirket	Sıvaaltı elektrik tesisat malzemeleri	Sanayi tipi fiş ve prizler	Diğer Malzemeler*
Metesan-Lexel	✂	✂	
Legrand	✂	✂	
Viko	✂	✂	
Ekosan	✂	✂	
Demirbağ	✂	✂	
Siemens	✂	✂	
T-Plast	✂	✂	
Detay	✂	✂	
TEM	✂	✂	
Diğer	53	0	
Toplam	100	100	

* Diğer malzemelere ilişkin tahmini pazar payı bildirilmemiştir.

Yukarıda yer verilen bilgiler göstermektedir ki, inceleme konusu işlemin hiçbir ilgili ürün pazarında 1997/1 sayılı Tebliğ’in 4. maddesinde yer verilen toplam ciro eşiği aşılmamaktadır. Ancak bazı ürün grupları ve buna bağlı olarak belirlenen ilgili ürün pazarlarında tarafların bildirilen tahmini pazar paylarının %25’lik pazar payı eşiğini aştığı görülmektedir. Bu bakımdan, inceleme konusu işlem, “alçak gerilim *kompakt* devre kesiciler” ve “sanayi tipi fiş ve prizler” ilgili ürün pazarları bakımından Rekabet Kurulu’nun iznine tabi bir devralma işlem haline gelmektedir.

4054 Sayılı Kanun'un 7. maddesi "Bir ya da birden fazla teşebbüsün hakim durum yaratmaya veya hakim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere, devralması hukuka aykırı ve yasaktır" demek suretiyle hakim durum doğuran ya da mevcut bir hakim durumu güçlendiren ve bunun sonucunda rekabetin önemli ölçüde azalmasına yol açan birleşme ve devralmaları yasaklamaktadır.

İşlemin her iki tarafını oluşturan teşebbüslerin, genel olarak binalara ait elektrik dağıtım teçhizatları, haberleşme ile kontrol parçaları ve sistemleri şeklinde tanımlanabilecek pazarın her biri ayrı birer ilgili ürün pazarı teşkil eden alt segmentlerinde faaliyet göstermekte oldukları ve faaliyetlerinin bu alt pazarlarda çakışma göstermemesi, işlemin dikey anlamda bir entegrasyona yol açmaması, inceleme tarihinden altı yıl önce gerçekleşmiş işlemde sonra muhtelif tarihlerde sektöre ilişkin çeşitli incelemeler yapılmış olduğu ve söz konusu incelemeler neticesinde ilgili ürün pazarlarında herhangi bir yoğunlaşma tespit edilmemiş olduğu, pazarın rekabetçi bir yapıda bulunduğu, sektöre giriş önünde yasal ya da fiili herhangi bir engel bulunmadığı gibi hususlar gözönüne alındığında, inceleme konusu devralma işlemine izin verilmesinde sakınca bulunmadığı anlaşılmaktadır.

J- SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; Schneider Electric S.A.'nın Lexel A/S'yi devralmasına ilişkin 1998 yılında gerçekleştirilen işlemin, tarafların ilgili ürün pazarında sahip olduğu toplam pazar payları yönüyle, 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi bir işlem olduğuna; bununla beraber, işlemin 1999 yılında gerçekleştiği, buna bağlı olarak bildirim yükümlülüğünün bu tarih itibarıyla ortaya çıktığı göz önüne alındığında bildirmeme eyleminin 4054 sayılı Kanun'un 19. maddesinin (a) maddesinde düzenlenen 3 yıllık zamanaşımına uğradığına, dolayısıyla taraflar hakkında aynı Kanun'un 16. maddesinin (c) bendi uyarınca idari para cezası verilmemesine; bu işlemin aynı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratan veya mevcut bir hakim durumu güçlendiren ve bunun sonucunda ülkenin bütünü yahut bir kısmında ilgili pazarlardaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran nitelikte olmadığına, dolayısıyla bildirim konu devralma işlemine izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.